

10 JAAR OGGZ-WIJKVERPLEGING
AMERSFOORT & UTRECHT

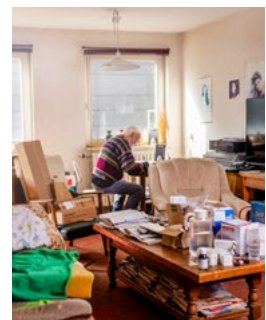
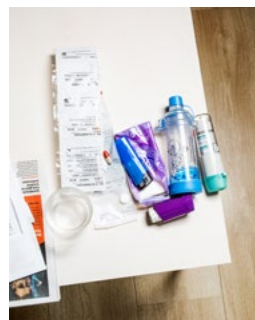
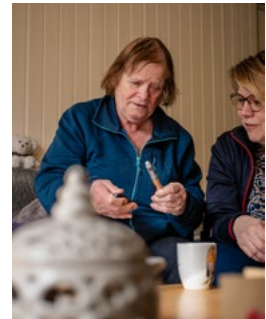
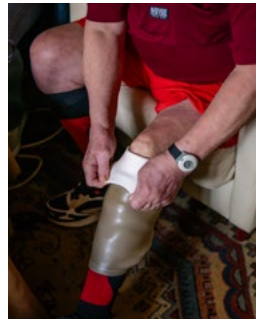
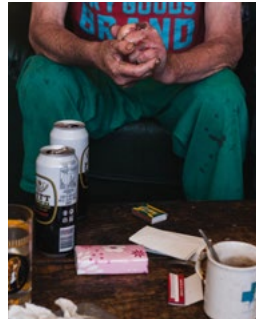
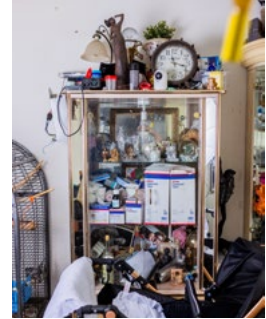

ACHTER DE DEUREN VAN DE WIJKVERPLEGING

Verhalen uit de praktijk

together
we're
one

**'Je moet roeien met de riemen
die je hebt, alleen de riemen
ontbreken vaak'**

HOE HET BEGON

Ik weet het nog goed: op een donderdagmiddag ergens in 2014 kwam de vraag van mijn toenmalige directeur. 'Jij hebt toch iets gehad met wijkverpleging? Dat heeft de toekomst, wat denk je, zullen wij als Leger des Heils die handschoen gaan oppakken?'

Het klopte dat ik jarenlang met veel plezier als wijkverpleegkundige had gewerkt. Maar ik had ook de afnemende eigen regie meegemaakt. De uren-lees-minuten-registratie, het steeds minder invloed hebben op de inzet en doelstellingen van de individuele zorg, de marktwerking die zijn intrede deed. Maar dat was nu voorbij begreep ik. De regie was weer terug bij de wijkverpleegkundige en op basis van klinisch redeneren kon die weer eigen indicaties stellen.

Ik hoefde niet lang na te denken. Al langer zagen we dat onze cliënten niet altijd even goed landden in hun eigen thuissituatie. Want daar zat direct al de uitdaging. Thuis? Dat waren illegaal gehuurde kamertjes, de dag- en nachtopvang, beschermd wonen, vervuilde woonomgevingen en soms zelfs de straat. Allemaal redenen

voor reguliere thuiszorgorganisaties om geen zorg te kunnen of willen verlenen.

Samen pionieren

We zijn snel van start gegaan. Onze eerste cliënt herinner ik me nog goed. Haar 'huis' was een bed in de dag- en nachtopvang, waar ze na een beenamputatie een verpleegkundige interventie moest krijgen.

Eén cliënt werden er twee, vier, acht en het eerste team wijkverpleging Midden-Nederland was een feit. Als ik terugkijk op de afgelopen jaren dan realiseer ik me wat een feest het was om samen te pionieren en deze afdeling op te zetten. We maakten mooie, verdrietige, grappige, ingewikkelde en spannende situaties mee. Bij het lezen van dit boekje word je misschien geraakt door het schrijnende van situaties. Maar achter al deze dossiers zitten gezichten en namen, van mensen met verdrietige, maar ook mooie en vaak indrukwekkende verhalen. Bij dit jubileum van de wijkverpleging staan we er dankbaar bij stil dat we hen iets van het licht van Gods liefde mogen brengen.

**'Thuis?
Dat waren
illegaal
gehuurde
kamertjes,
de dag- en
nachttopvang,
beschermd
wonen,
vervuilde
woon-
omgevingen
en soms zelfs
de straat'**

Anne Marie Zwaan

WERKGEBIED

Bekijk hier
een dag van
Wijkverpleegkundige
Arne-Jan

6 DAGELIJKSE KOST

7 **HET ECHTE WERK**
'Ik pak nu even door'

8 **ARNE-JAN:**
'Hadden we harder moeten pushen?'

11 WAT ONZE SAMEN-
WERKINGSPARTNERS
ZEGGEN

12 **EEN HUIS VOL VERHALEN**
'Nieuwsgierig als ik ben, vraag ik of ik eens onder die doeken mag kijken'

14 FACTS & FIGURES

16 TYPISCH
WIJKVERPLEGING

17 **VERVLOGEN DROMEN**
'Ze leefde voor haar kinderen en kleinkinderen'

18 **DE SCHONE SCHIJN**
'Hij leefde nog, maar nauwelijks'

20 **HENK:**
'Sokkie, mijn alles'

22 TYPISCH WIJKVERPLEGING

24 WERKEN IN DE
WIJKVERPLEGING

25 **HET MOOISTE FEEST**
'Alleen naar het kerstdiner van de wijkverpleging kijk ik uit'

26 **GEWOON EEN BEETJE AANDACHT**
'Mocht ik daar genoeg mee nemen?'

28 **DENNIS:**
'Tragisch en mooi tegelijk'

30 DIENSTVERLENING

.....

‘Mevrouw, u gaat naar het ziekenhuis. Wie kunnen we bellen om dat te laten weten?’

‘Ik zou het niet weten.’

‘Meneer, kan ik nog wat voor u doen?’ *‘Opzouten!’*

dagelijkse kost

WIJ HOUDEN ERVAN!

‘MENEER, WAT KAN IK VOOR U DOEN?’

‘FLIKKER OP,
DAT MOET JIJ
WETEN, NIET IK!’

‘HEB JIJ HIER WEL
VERSTAND VAN?
IK WIL GRAAG
EEN ECHTE
VERPLEEGKUNDIGE’

Een jaar doorzetten om in contact te komen en daarna **25x per dag** gebeld worden waar we blijven.

Een vervuild huis, geen contact met wie dan ook, een drankprobleem en een open wond. Hulp nodig? *‘Nee hoor, het gaat goed met mij.’*

Twee roestige messen, aan elkaar geplakt door een ondefinieerbare substantie.
*Nee, die mogen niet weg.
Ze zijn nieuw.*

HET ECHTE WERK

Vol verwachting ga ik op weg naar mijn cliënt. Recent is zijn huis grondig gereinigd door een gespecialiseerd bedrijf. Jarenlang was er niet schoongemaakt en ook de vuilnis was lang niet weggebracht. Nu kom ik binnen in een vlieg- en madenvrij huis, heerlijk! Alleen de vuile 'levende' vaat staat er nog.

Afwassen stond niet in de offerte, maar ik heb een gelukje, de helft mag weg van mijn cliënt. Een duwtje qua motivatie is wel nodig, dus ik pak nu even door. We gaan dit samen uitzoeken. Het bruin geworden drinkglas mag weg. De vastgeplakte spatel ook wel, evenals de pan waarin maden rondstruinen. Pas op, er zit nog wat vloeistof in! De theepot met fruitvliegjes mag niet weg. Als ik twee op elkaar geplakte borden vastpak, komt er een dikke spin

tevoorschijn. Arm beestje, je had zo'n mooi huisje.

Geen idee

Als ik weer buiten sta, zie ik de supermarkt vol mensen die boodschappen doen. Ze hebben geen idee van wat zich zo dichtbij afspeelt. Voor mijn cliënt begint nu het echte werk: zijn huis opgeruimd houden. Voor ons begint nu ook het echte werk: hem daarbij motiveren en stimuleren. Eén ding weten we zeker: we gaan tegen zijn grenzen aanlopen. 🐜

'Voor ons begint nu ook het echte werk: hem daarbij motiveren en stimuleren'

'HADDEN WE HARDER MOETEN PUSHEN?'

Op een mooie zomermiddag loop ik met een vuilniszak over de galerij van een flat in Overvecht. Het is de eerste keer dat ik hier kom. Na een paar keer bellen zak ik door mijn knieën om door de brievenbus te kijken. Ik zie een gang met weinig spullen, een tapijt dat zeker dertig jaar oud is en muren met een gele gloed. Ik ruik een penetrante lucht, niet vies, maar verre van fris.

**'Ik voel me
alsof ik bij
mijn oma
ben die met
koekjes en
thee op
me zit te
wachten.
Alleen zit zij
niet op mij
te wachten'**

Hallo mevrouw!' roep ik door de brievenbus. 'Ik ben Arne, van de wijkverpleging'. Ze roept iets terug, maar laat mij niet binnen. Deze mevrouw is zorgmijndend en wantrouwend geworden jegens mensen die zeggen haar te willen helpen. Als ik begin over de vuilniszak, waar kleren en beddengoed in zitten, komt ze toch in beweging. Even later sta ik in de gang en ontmoet ik een vrouw in een bloemetjesjurk, die iets afstandelijks heeft, maar ook iets liefs en puurs. Ik voel me alsof ik bij mijn oma ben die met koekjes en thee op me zit te wachten. Alleen zit zij niet op mij te wachten.

Te bemoeierig

De geur komt van de etensresten op het aanrecht, die ze door haar slechtziendheid niet ziet. De rest van het huis is stoffig en muf. Zo te zien is er in jaren niet gestofzuigd. Dat is

ook niet nodig, vindt ze, en nee, ik mag nergens aankomen. Ze vertelt dat ze elke dag met de buurvrouw belt, maar ze wil haar geen vriendin noemen. Ze heeft ook een zus, maar die vindt ze te bemoeierig. De tien stoffige knuffels op de bank maken het beeld van haar eenzame bestaan voor mij compleet.

Opsporing Verzocht

Na een paar weken lijkt ik steeds makkelijker binnen te komen, maar hangt onze relatie nog altijd aan een zijden draadje. Als ik begin over huishoudelijke hulp of ambulante begeleiding wil ze het contact bijna verbreken. Ook helpen met wassen of aankleden is onbespreekbaar. Na lang aandringen en hulp van de huisarts kunnen we haar toch overtuigen mee

te gaan naar het ziekenhuis voor een oogonderzoek en een operatie. Daarna moet ze een tijdlang drie keer per dag haar ogen druppelen.

Met de huisarts spreken we af dat we dat druppelen dagelijks blijven doen, ook al is het niet meer nodig. Alleen op dinsdagavond slaan we over, want dan is Opsporing Verzocht op de tv. Zo houdt ze zelf de regie. Na een jaar wil ze nog steeds geen hulp bij het douchen en bij de huishouding. Het stinkt er dus nog altijd.

De strijd opgegeven

Na anderhalf jaar gaat ze achteruit.

Op een dag vind ik haar in haar hemd, zittend op de grond. Op het lege bed zie ik een grote bloedvlek. Hoe lang ze daar al zit, wil ze niet zeggen. Ik hoef haar niet lang te onderzoeken om te zien dat er een groot gezwel onder haar oksel zit. De snelheid waarmee ze akkoord gaat met een ziekenhuisopname baart me zorgen, want het maakt duidelijk dat ze de strijd met de wereld heeft opgegeven. Ik maak een kopje koffie en ga naast haar zitten.

Terwijl we daar zo tegen de muur zitten, voel ik een diepe teleurstelling en schuld. Hadden we dit niet eerder kunnen ontdekken, hadden we niet harder moeten pushen, liever moeten vragen, meer mensen moeten inzetten? Ik beloof haar op te zoeken in het ziekenhuis en terwijl ik het zeg, denk ik: dat had ik anderhalf jaar geleden moeten doen. ¶

Wat onze samenwerkings- partners zeggen

‘In de 10 jaar dat het OGGZ-team bestaat, hebben we met verschillende outreachende teams van Jellinek samengewerkt bij zeer uiteenlopende cliënten. De ene keer is de samenwerking intensiever dan de andere keer. Maar er is altijd een gemene deler en dat is de hoge mate van professionaliteit, de bereikbaarheid en de laagdrempelige manier van contact maken van de medewerkers. **Het team is van onschatbare waarde bij de zorg en steun die ze bieden aan de paradijsvogels uit de stad.** Juist bij de groep waar de reguliere zorg niet (meer) binnenkomt, wordt er door dit team met geduld, liefde, aandacht en humor wonderen verricht. Langdurige verslavingsproblemen leiden helaas onherroepelijk tot veel somatische comorbide problemen. Het OGGZ-team heeft maar een half woord nodig en kunnen professioneel invoegen.’

Mira van Voorthuizen,
Behandelaar bij Jellinek

‘Jullie doen knap werk! Petje af hoor.’

Vaak niet eenvoudig. Complexe problematiek van cliënten en lastige werksituaties. En toch doorgaan met hulpverleners!’

Marjon van Aalten, Sociaal
verpleegkundige bij de gemeente Utrecht

‘De medewerkers van de wijkverpleging in regio Amersfoort vind ik betrokken, vriendelijk en deskundig. Ze zijn zeer laagdrempelig te benaderen en willen altijd meedenken met een casus. Het komt ook wel eens voor dat ik hen mag adviseren en mee kan denken. Ik voel mij vereerd. Mijn werk wordt door jullie presentie verrijkt en dat komt voornamelijk doordat jullie je werk vormgeven door niet oordelend te zijn. Zowel tegenover cliënten als betrokken zorgverleners. **Bedankt voor de samenwerking en op naar de volgende 10 jaar!**

Petra Hinke, Wijkverpleegkundige
Silverrein Amersfoort

EEN HUIS VOL VERHALEN

Of wij langs kunnen gaan bij Bob. Hij en z'n zoon sturen de reguliere wijkverpleging keer op keer met veel gescheld van het erf. Wij zijn de laatste hoop! Ik vraag wat door en ontdek dat bemoeienis door derden niet alleen met woorden maar ook met harde hand wordt voorkomen. Toch zet ik mijn vriendelijke, professionele Leger des Heilspet op en stap in de auto.

De politie is zo vriendelijk op de achtergrond aanwezig te zijn. Maar dat blijkt bij het eerste contact, door de brievenbus, helemaal niet nodig. De zoon van Bob en ik blijken een gouden combinatie en ik word allervriendelijkst ontvangen. Eenmaal binnen tref ik een huis vol 'verhalen' aan. Tussen de vele spullen zie ik overal foto's van Bob en zijn zoon. Doorgaans hét aanknopingspunt voor een gesprek.

Verpleegkundige hart gaat aan

Maar er hangt een geur in huis. Die komt zo te zien uit een paar grote kooien waar volgens de overlevering dertien cavia's in huizen. Nog maar een paar lijken de goedbedoelde zorg te hebben overleefd. Bij gebrek aan voeding zijn ze aan elkaar begonnen. 'Dat is de natúúr', zegt Bob. Als ik een beetje bekomen ben, focus ik mijzelf op waarvoor ik kom. Dat is: contact leggen, dé essentie van het werken in de wijk.

Zonder contact, geen hulpverlening, geen welzijnsbevordering, geen relatieopbouw, geen naastenliefde. Mijn verpleegkundige hart gaat maximaal aan voor Bob, die onderuitgezakt op de bank zit met natte, smerige doeken om zijn benen. Het zijn niet alleen de cavia's die een geur verspreiden.

Normaalste zaak van de wereld

Nieuwsgierig als ik ben, vraag ik of ik eens onder die doeken mag kijken. Ik zet hoog in, maar Bob vindt het gelukkig prima. Voorzichtig trek ik ze weg en ik zie hoe honderden maden samengeklonterd zitten in de open wonden op zijn onderbenen. Ik doe net alsof het de normaalste zaak van de wereld is en stel voor er iets aan te gaan doen. Als Bob zegt dat prima te vinden, pak ik de zorg op. Dit voelt als een grote stap vooruit gezien de voorgeschiedenis. Tevreden stap ik weer in de auto. Op naar de volgende brievenbus ...

**'De cavia's
zijn bij
gebrek aan
voeding
aan elkaar
begonnen'**

FACTS & FIGURES

JONGSTE DEELNEMER

22 JAAR

IN 10 JAAR
VAN 2 NAAR
10 ROUTES
PER DAG

VAN 1, 2, 4 NAAR

318

UNIEKE CLIËNTEN

GEMIDDELDE

LEEFTIJD:

61,4 JAAR

34

WIJKVERPLEEGKUNDIGEN

OUDEST DEELNEMER:

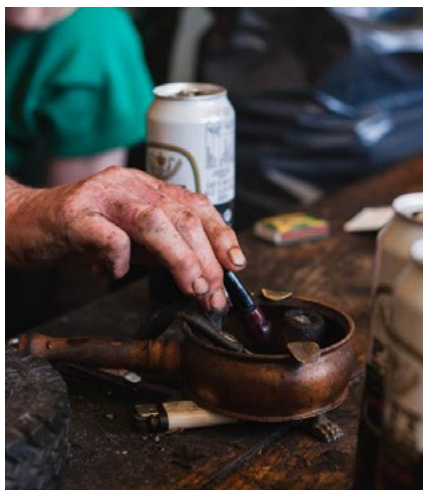
99 JAAR

* De cijfers omtrent leeftijden hebben betrekking op de afgelopen 3 jaar.

‘Op een koude ochtend parkeert Trudy haar auto voorzichtig aan een drukke straat om Hans te bezoeken, een cliënt met beenwonden. Terwijl ze achteruit inparkeert, stapt een onbekende man plotseling in haar auto, bovenop een banaan en wat papieren. De man, dakloos en op zoek naar warmte, weigert uit te stappen. Na aandringen en hulp van een voorbijganger verlaat hij uiteindelijk de auto. Een week later ziet Trudy dezelfde man weer, nu verzorgd en nuchter, in het hostel. Hij biedt zijn excuses aan en bedankt haar: de herkenning van het Leger des Heils-logo had hem in zijn wanhoop naar binnen doen stappen. Samen drinken ze koffie. ‘Dit zijn van die onverwachte momenten die het werk leuk maken ’.

TYPISCH WIJKVERPLEGING

'Mensen met een grote bek vragen wel om hulp, maar er zijn heel veel mensen die we als samenleving niet zien. Die zien wij hier'

VERVLOGEN DROMEN

Met een hart vol vlinders en dromen vertrok het stadse meisje met de bruine ogen naar een gesloten gemeenschap. Ze trouwde en het stadse meisje werd gezien als 'van buiten'. Dan ben je anders en blijf je gezien als van buiten. Ze kreeg kindertjes en mooie jaren volgden.

Maar kleine kindertjes worden groot en er ontstond verwijdering op verschillende vlakken. De een bleef heel dichtbij onder moeders vleugels, maar was geestelijk in een eigen wereld en vaak onder invloed. De ander woonde een paar straten verderop, maar uit het contact. Ze leefde voor haar kinderen en kleinkinderen, hoopte en hoopte...

Rust zacht

We dachten na over mogelijkheden van contactherstel, over het creëren van lichtpuntjes voor haar en andere cliënten. Maar zover heeft het niet mogen komen. Gisteren overleed ze plotseling.

Dag meisje uit de stad met je mooie bruine ogen, dag mama met vervlogen dromen. Rust zacht. 🐞

**'Ze leefde
voor haar
kinderen en
kleinkinderen'**

DE SCHONE SCHIJN

Verpleegkundige Irma van Etten vertelt over het gevoel van tekortschieten dat soms achterblijft als mensen geen hulp willen ontvangen, terwijl ze dat wel nodig hebben. Omdat ze zich dood aan het drinken zijn bijvoorbeeld.

‘Op een vrijdag zag hij er anders uit dan anders. Ik kreeg een niet-pluisgevoel’

Via het ziekenhuis kregen we een man aangemeld van begin 60. Hij was redelijk bemiddeld, had een goed leven gehad en altijd gewerkt. Maar na zijn scheiding tien jaar geleden was hij de grip op zijn leven kwijtgeraakt. Hij verwaarloosde zichzelf, trok zich steeds meer terug in huis en dronk flink. Na een val werd in het ziekenhuis het Wernicke syndroom geconstateerd. Zo werd hij bij ons aangemeld, vooral om vinger aan de pols te houden en te waken voor een terugval.

Slaap je roes maar uit

‘Deze cliënt was zorgmijndend en dat werd snel duidelijk. Hij gaf aan dat hij geen zorg nodig had en dat alles goed ging. Toch verloor hij gewicht, was hij vervuild en maakte hij een verwaarloosde indruk. De maanden verstreken en hij ging zichtbaar achteruit. Op een vrijdag zag hij er anders uit dan anders. Ik kreeg een

niet-pluisgevoel. Daarom zocht ik helaas tevergeefs contact met de huisarts.

Toen ik maandag weer kwam stond de voordeur open en zag ik twee boa’s in de gang. Mijn cliënt lag op de grond tussen de muur en zijn scootmobiel. De boa’s kregen hem niet overeind en hadden de ambulance gebeld. Toen die arriveerde lukte het om meneer in bed te helpen. De ambulancebroeders namen de temperatuur op maar deden verder geen controles. Ze zeiden wat lacherig dat meneer zijn roes maar moest uitslapen en straalden daarmee uit dat hij geen verdere zorg verdiende.’

Hij leefde nog, maar nauwelijks

‘Ondanks zijn slechte conditie bleef hij hulp weigeren. Het voelde niet goed om hem zo achter te laten, maar hij verzekerde dat hij zou bellen

als hij zich bedacht en toch hulp nodig had. Maar bij het volgende zorgmoment deed hij niet open en het daarop volgende ook niet. Ook de huisarts kreeg geen contact. Toen we met de politie naar binnen gingen, lag hij daar. Hij leefde nog, maar nauwelijks. In het ziekenhuis is hij dat weekend overleden, gelukkig met zijn stiefkinderen naast zijn bed. Zijn zus was net op tijd terug van vakantie. Dat zij aan zijn sterfbed bij hem waren, vond ik heel mooi.'

Hebben we alles gedaan?

'Ik blijf achter met een dubbel gevoel. Deze man hield de schone schijn op, maar wist hij dat hij zichzelf dood aan het drinken was? Ik heb niet het idee. Ik weet dat we hebben gedaan wat we konden, maar toch voelt het alsof hij beter geholpen had moeten worden. Dat maakt dit werk moeilijk en soms

treurig. Natuurlijk hebben mensen een eigen verantwoordelijkheid, maar de kracht van verslaving is zó sterk, je ziet het echt aan mensen trekken. Met grote gevolgen.' ❧

'SOKKIE, MIJN ALLES'

Henk is een man met een groot hart, een echte Utrechter. De zestiger woont in zijn ouderlijk huis, waar hij tot hun overlijden zijn ouders verzorgde. Zijn broers en zussen zijn er wel, maar toch ook weer niet. Ze hebben hun eigen gezinnen. De verzorging van hun ouders komt op Henks schouders neer.

Het leven valt hem zwaar. Henk drinkt om de moeiten en tegenslagen van het leven weg te stoppen en niet te hoeven voelen. Hij leeft voor zijn kat Sokkie, wordt altijd blij als het over Sokkie gaat. Henk trekt zich in de loop van de tijd steeds meer terug en is moeilijk te bereiken voor de zorg. Er moet altijd eerst door een schild van opstand heen gebroken worden.

Pijn verdoven

Maar achter dat schild zit een man met een gevoelig hart. Als je wat meer doorvraagt en peilt, en bij de wat nuchtere momenten, zie je zijn kwetsbare en gevoelige kant. Ten

diepste wil Henk maar één ding: gezien en gehoord worden. We proberen hem dat te bieden en te verleiden tot zorg. Het is een strijd. Henk kán niet meer stoppen met drinken.

Onderuitgezakt

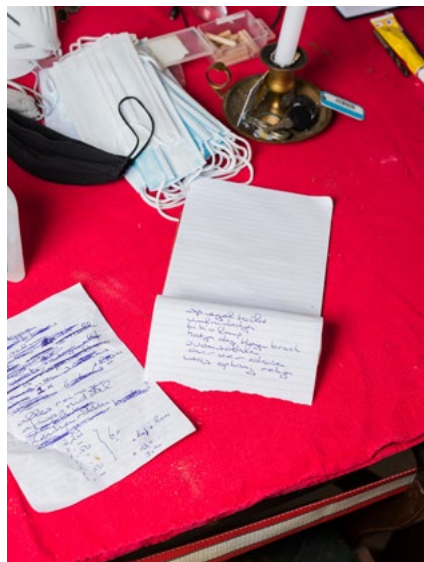
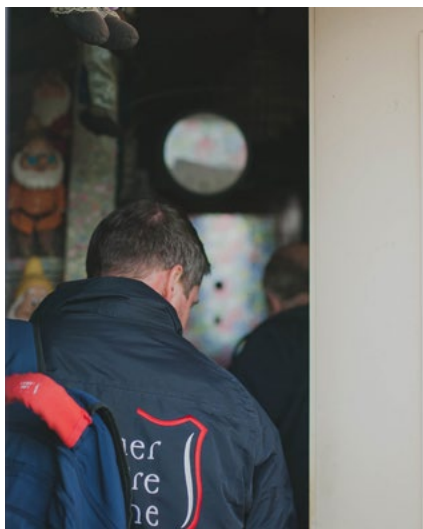
Op een avond treffen we hem aan. Henk is heengegaan. Er is geen contactpersoon die een begrafenisondernemer kan bellen. We gaan daarom zelf op zoek in Henks papieren en vinden een zelf opgesteld testament. De eerste erfgenaam is Sokkie. 'Mijn liefje, mijn alles.' 🐱

**'Om tot zorg
te komen
moet er
altijd eerst
door een
schild van
opstand heen
gebroken
worden'**

TYPISCH WIJKVERPLEGING

'Ik kijk er
niet raar
van op als
iemand een
grenzeloos
beroep op
ons doet'

**'Het belangrijkste is dat je
passie voor deze mensen hebt
en hen kunt onderscheiden van
hun problematiek. En dat je een
beetje kunt pionieren. Is er geen
hygiënisch werkveld? Boeien!
Dan doen we het gewoon met de
spullen die we hebben.'**

.....

UITDAGEND, ELKE

DAG IS ANDERS

Het verbreden van je wereldbeeld. Het geeft **verrijking** en leert je bepaalde kaders los te laten

Hartverscheurend

Als een **kameleon**: je past je aan op elke situatie

Avontuurlijk

werken in de wijkverpleging?

We leveren **maatwerk**, maar dan ook écht maatwerk

COLLEGA'S VERTELLEN

EEN **INKIJKJE**
KRIJGEN BIJ
MENSEN WAAR
NIEMAND MEER
KOMT

Humoristisch

Luisteren naar verhalen en de **bijzonderheden** van mensen. Dat maakt mij blij. Dat je na een bezoek de deur dichttrekt en denkt: *'Wauw, wat een mooi gesprek'*

BLIJVEN **PLAKKEN**
AAN DE VLOER

*Niet weten wat je te **wachten** staat*

HET MOOISTE FEEST

Ieder jaar rond november overkomt mij hetzelfde. De blaadjes zijn van de bomen, de eerste stormen zijn geweest en het voorjaar is nog heel ver weg. Om mij heen beginnen de mensen te praten over Kerst. Ik houd niet zo van Kerst en daarin verschil ik niet veel van onze cliënten. Alleen naar het kerstdiner van de wijkverpleging kijk ik uit.

Toen we nog maar net waren opgericht en de eerste winterse nacht hadden gehad, praatten we als collega's over Kerst. Over de eenzaamheid en de gebrokenheid die we tegenkomen bij de mensen thuis. En we concludeerden dat het voor hen nog lastiger is dan voor de mensen in het verpleeghuis.

Al mijmerend kwamen we op het idee ze gewoon te gaan ophalen. We regelden busjes, een zaaltje en eten. Vanaf dat moment hebben we elk jaar Kerst gevierd met cliënten.

Geen houding geven

Het is een enorme organisatie, elk jaar zeggen cliënten op het laatste moment af en er is altijd te weinig geld. Maar elk jaar brengen we cliënten bij elkaar die elkaar tientallen jaren niet hebben gezien, maar wel herkennen omdat ze samen drugs gebruikten of dezelfde

dealer hadden. Ook komen er cliënten die amper naar buiten gaan. De meesten hebben al jaren geen Kerst gevierd en weten zich niet goed een houding te geven. Maar zichtbaar en onzichtbaar geniet iedereen, er komen steeds meer cliënten.

Een keer moest iemand overgeven in de taxi omdat ze het zo spannend vond. Of mensen gebruiken voor het diner nog gauw iets om de zenuwen de baas te blijven. Het kan zomaar gebeuren dat iemand halverwege de maaltijd een peuk opsteekt. Toch vind ik het een van de mooiste dagen van het jaar. De gebrokenheid wordt niet gelijmd met liedjes of versieringen, maar met omzien naar elkaar. Op een gewone donderdag voor Kerst, in Kanaleneiland onder een systeemplafond. Precies zoals het is bedoeld. **■**

'De gebrokenheid wordt niet gelijmd met liedjes of versieringen, maar met omzien naar elkaar'

GEWOON EEN BEETJE AANDACHT

‘Wij hebben hem omhoog gesjord en hij is daarheen gelopen’, zegt de agent als ik vraag wat er aan de hand is. ‘Want Max komt even langs.’ Zo achteloos als hij het zegt, zo veelzeggend is het voor mij. Deze dakloze man lag in de weg en het is beter dat het koninklijk bezoek hem niet ziet en ruikt.

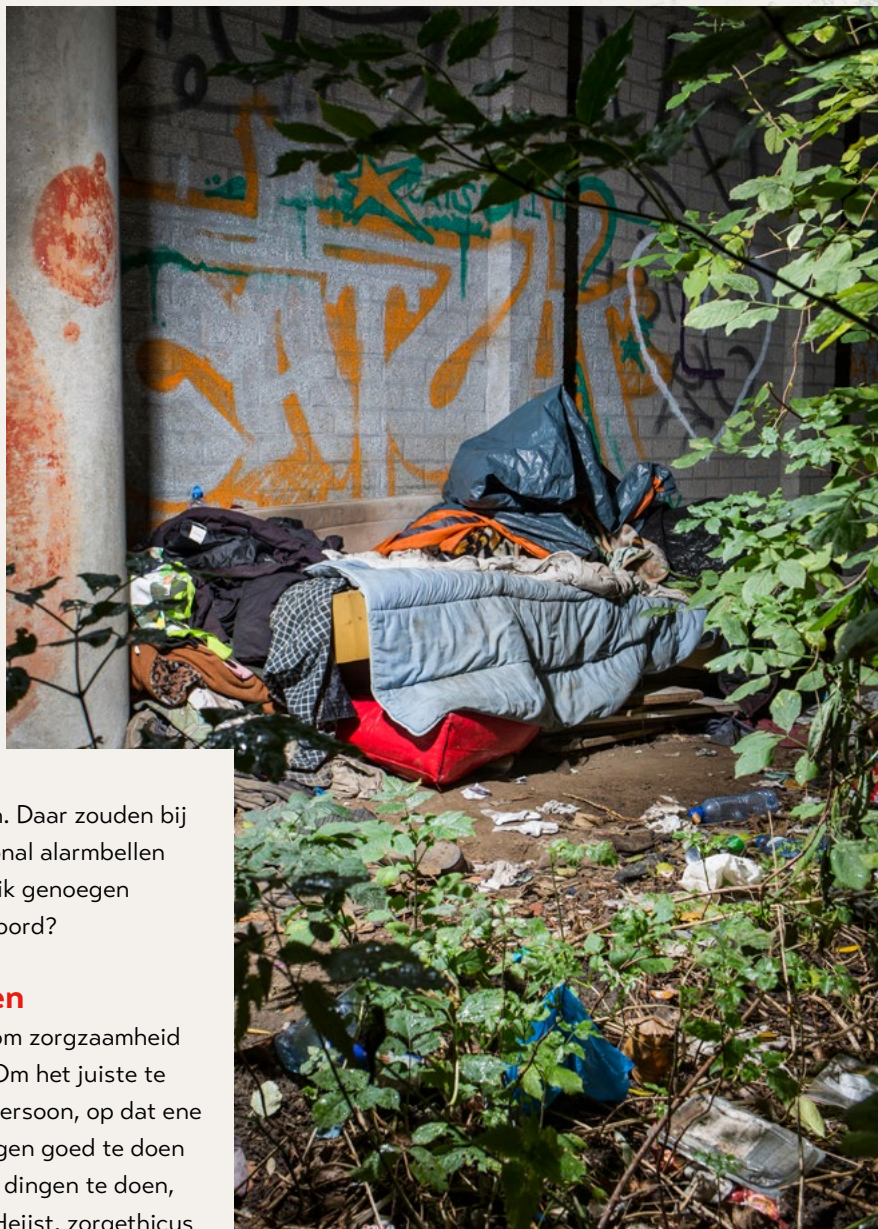
‘Goede dingen doen betekent: de ander omringen met zorgzame nabijheid en de ander zien in wie hij werkelijk is’

Ik ken deze man, maar ik kan hem niet direct plaatsen. Dat komt door de omstandigheden; liggend tussen fietsen op de grond, met een sigaret en een kruk naast hem, in de binnenstad. Zijn vingers trillen, zijn stem is vriendelijk, zijn broek is nat en stinkt, zijn blote voeten zitten vol etter.

Hij vertelt dat hij overal is geschorst en de vrijheid voor even fijn vindt, maar ook dat het hard is, zeker in de regen en nu het kouder begint te worden. Hoewel de kou ook goed is voor de wond aan zijn been, zegt hij. Het moet eigenlijk geamputeerd worden maar dat weigert hij. Daarom heeft hij zichzelf ontslagen uit het ziekenhuis.

Je wilt dat ik opzout

Ik ken hem van Herstart (de inloopvoorziening van het Leger des Heils in Utrecht), waar ik op de ziekenboeg zijn wonden heb verzorgd. Zoals het een ‘goed’ verpleegkundige betaamt, stelde ik de vraag voordat ik er erg in had: ‘Wat kan ik voor je doen?’ Het is natuurlijk een doodoener. Ooit schreeuwde een cliënt boos: ‘Dat vragen jullie omdat je wilt dat ik opzout. Jij moet weten wat je moet doen, niet ik!’ Deze meneer had gezegd dat het genoeg was ‘gewoon een beetje aandacht’ te krijgen. Zijn antwoord bracht zowel rust als een storm teweeg in mijn hoofd. Ik wist dat hij gelijk had, maar tegelijkertijd dacht ik aan de enorme

wonden op zijn been. Daar zouden bij iedere zorgprofessional alarmbellen over afgaan. Mocht ik genoeg nemen met dit antwoord?

Het goede doen

Goede zorg vraagt om zorgzaamheid voor de héle mens. Om het juiste te doen, voor die ene persoon, op dat ene moment. Om de dingen goed te doen en ook om de goede dingen te doen, aldus Annelies van Heijst, zorgethicus en hoogleraar ethiek. Goede dingen doen betekent: de ander omringen met zorgzame nabijheid en de ander zien in wie hij werkelijk is.

Werken met dak- en thuisloze mensen legt iedere keer opnieuw de vraag

bloot wát het goede is om te doen. Simpelweg een protocol aanhouden is dat niet. Dat maak ik op uit de eenvoud van zijn antwoord. ◀

TRAGISCH EN MOOI TEGELIJK

Het is laat in de ochtend als ik per fiets arriveer bij een flatgebouw aan een groenstrook. Zoals altijd heb ik een paar latex handschoenen in mijn zak, voor het geval dat. Hier woont Gerard, waar ik eergisteren voor het eerst ben geweest. Na zes weken ziekenhuis mocht hij eindelijk weer naar huis.

Gerard is chronisch ziek door leukemie, maar kan thuis behandeld worden. Dat heeft waarschijnlijk ook de voorkeur, want hij is geen doorsnee patiënt. Met de diagnose 'schizo-typische persoonlijkheidsstoornis' is het woord 'typisch' wel van toepassing. Gerard kan zijn impulsen moeilijk onder controle houden en maakt voortdurend ongepaste opmerkingen, vooral naar vrouwen. Het gaat al een paar dagen niet goed met hem. Hij is verzwakt en meteen de eerste nacht thuis al gevallen, waarbij hij niet zelf overeind kon komen.

Onderbuikgevoel

Vanochtend heb ik een onderbuikgevoel, waardoor ik besluit wat eerder dan normaal naar Gerard te gaan. Op mijn bellen in de portiek krijg ik geen gehoor. Gelukkig laat een jonge vrouw met een hond mij binnen. Nadat ik via de sleutelkluis de sleutel heb bemachtigd en Gerards voordeur open, zie ik hem voorover hangend op het toilet zitten. Hij zit er al heel wat uren, leunend op het fonteintje. Hij staat me toe zijn vaste woonbegeleider

te bellen die gelukkig in de buurt is. Zoals altijd in de thuissituatie heb je nooit wat je nodig hebt en is creativiteit ons belangrijkste wapen. Een bureaustoel bewijst goede diensten, terwijl we behendig de enorme boormachine in de hoek van de woonkamer ontwijken.

Twee vuurrode afdrukken op Gerards billen verraden zijn urenlange verblijf op de wc-bril, maar hij klaagt er niet over. Soms verbaas ik me over de hardheid van cliënten en hoeveel lijden ze kunnen verdragen. Omdat Gerard met z'n ogen draait en niet lijkt te weten waar hij is, bel ik de huisarts, die gelukkig snel kan komen. Tijdens het onderzoek maakt Gerard zijn gebruikelijke ongeremde opmerkingen. Vanaf een afstandje kijk ik toe hoe de woonbegeleider als dat nodig is op een respectvolle manier het gedrag van Gerard duidt, hem daarbij volledig in zijn waarde latend.

En weer realiseer ik me hoe bijzonder dit werk is. Bijzonder tragisch en bijzonder mooi tegelijk. 🐼

'Soms verbaas ik me over de hardheid van cliënten en hoeveel lijden ze kunnen verdragen'

DIENSTVERLENING

De rol van de OGGZ-wijkverpleging van het Leger des Heils in het zorglandschap is duidelijk: er zijn voor de mensen die buiten de reguliere zorg vallen als gevolg van meerdere en complexe zorgvragen. Waar andere zorgverleners de combinatie van somatische, psychiatrische en verslavingsproblematiek lastig vinden, is dit juist ons vakgebied. We bieden integrale zorg, waarbij we niet alleen kijken naar de fysieke zorgbehoefte, maar ook naar de psychische en sociale aspecten die vaak een grote rol spelen. Deze zorg is onmisbaar in de samenleving.

Met een team van verpleegkundigen die ervaring hebben met zowel psychiatrie als verslaving, wordt zorg op maat geboden. Daarbij wordt nauw

samengewerkt met andere zorg- en welzijnspartners en zijn we flexibel en laagdrempelig. OGGZ-wijkverpleging komt daar waar de reguliere zorg stopt. Zo dragen we eraan bij dat geen mens tussen wal en schip valt.

De afgelopen tien jaar is bewezen dat deze aanpak werkt en dat de OGGZ-wijkverpleging van het Leger des Heils een essentiële schakel is in het zorgnetwerk voor kwetsbare groepen. In de toekomst willen we deze rol verder versterken en uitbreiden, zodat ook in andere regio's een bijdrage kan worden geleverd aan de zorg voor deze mensen. De missie van het Leger des Heils is er zijn voor de mensen zonder helper. Zo wil de OGGZ-wijkverpleging er zijn voor de mensen die hulp het hardst nodig hebben.

SAMENWERKINGPARTNERS

Altrecht • Abrona • Amerpoort • AZC • Coördinatiepunt Eemland • DNO-locaties • GGD • GGZ-Centraal • Huisartsen • Huishoudelijke hulp organisaties • Humanitas • Inforsa • Jellinek • Kwintes • Lister • Leger des Heils ambulante team • MO/BW-locaties • Politie • Quarijn • Reguliere wijkverpleging en thuiszorgorganisaties • Roads • Tussenvoorziening • TeamBAS • TBS-klinieken • Veilig thuis • Wijkteams • Ziekenhuizen (Meander, UMC, Diaconessenhuis, Antonius)

**Kom jij ons team versterken?
Check de vacatures!**

Aanmelden

Iemand aanmelden voor wijkverpleging? Dat kan via het Bureau Trajectmanagement (BTM). Het BTM is op werkdagen bereikbaar van 09.00 tot 16.30 uur op 088 - 890 79 00. Ook kun je hier terecht voor vragen over zorg, financiering en wachttijden.

COLOFON

Het jubileumboek 10 jaar
OGGZ-Wijkverpleging
is een uitgave van
Leger des Heils Midden-Nederland.

Grafisch ontwerp: **TinekeWerkt.nl**
Druk: **Libertas Pascal**

Regiokantoor Leger des Heils
Midden-Nederland
Pallas Athenedreef 27
3561 PE Utrecht
030 - 274 91 21

www.legerdesheils.nl/midden-nederland

*De foto's en namen in dit boek komen door
privacyredenen niet altijd overeen met de
werkelijkheid en dienen ter illustratie.*

'Jullie zijn door mijn Vader
gezegend, kom en neem deel aan
het koninkrijk dat al sinds de
grondvesting van de wereld voor
jullie bestemd is. Want ik had
honger en jullie gaven mij te eten,
ik had dorst en jullie gaven mij te
drinken. Ik was een vreemdeling,
en jullie namen mij op, ik was naakt,
en jullie kleedden mij. Ik was ziek en
jullie bezochten mij, ik zat gevangen
en jullie kwamen naar mij toe'.

Mattheüs 25: 34-36

**Doen wat
we geloven**